

ΜΑΘΗΜΑ: Νεοελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία

ΘΕΜΑ Α

Α1. Στο χωρίο αυτό, ο συγγραφέας πραγματεύεται τους λόγους που η γνώση της ιστορίας κρίνεται απαραίτητη. Αρχικά, τονίζει πως προερχόμαστε από αυτή και χάρη σε αυτή οφείλεται η ύπαρξη γλώσσας, πολιτισμού, αξιών και της κοινωνίας ολότελης. Στη συνέχεια, συμπληρώνει τονίζοντας τη συμβολή των προγόνων στην εξέλιξή μας, αλλά και την αναγκαιότητα γνώσης της ιστορίας για την κατανόηση του “τώρα”. Τέλος, αναγνωρίζει ότι λάθη που συνέβησαν παρελθοντικά θα λειτουργήσουν παιδευτικά, ενώ μέσω της ιστορίας θα βρούμε την ταυτότητά μας και τη μετέπειτα πορεία μας.

ΘΕΜΑ Β

Β1

Α – Λ

Β – Λ

Γ – Σ

Δ – Σ

Ε – Σ

Β2. α. Το Κείμενο 1 έχει τον τίτλο «Γιατί να μαθαίνουμε ιστορία;», που έχει τη μορφή ερωτήματος. Με αυτή την εκφραστική επιλογή ο συντάκτης επιτυγχάνει να εκφράσει τον προβληματισμό του αναφορικά με τις αιτίες που πρέπει να μαθαίνουμε ιστορία, μεταγγίζοντας παράλληλα την προβληματική του και στον δέκτη. Έτσι, δημιουργείται μια γέφυρα επικοινωνίας, ένας νοερός διάλογος μεταξύ τους, με απώτερο σκοπό ο αναγνώστης να αφυπνιστεί και να διερωτηθεί για τους λόγους που θα πρέπει να οδηγούν στην ιστορική μελέτη. Παράλληλα, η χρήση ερωτηματικού αποβλέπει και στη συναισθηματική διέγερση και ανταπόκρισή του (επίκληση στο συναίσθημα). Αξίζει να σημειωθεί ότι το ερώτημα συνιστά την βασική αφόρμηση του κ. Αλβανού, ώστε να απαριθμήσει στο κείμενο του τους βασικούς παράγοντες που απωθούν από την ιστορία κυρίως τους νέους, καθώς και να επισημάνει την σημασία της ιστορικής επενέργειας στο παρόν. Τέλος, η μορφή του τίτλου (ερώτηση) σε συνδυασμό με τη χρήση του α΄ ρηματικού προσώπου («μαθαίνουμε») προσδίδει αμεσότητα και ζωντάνια, κεντρίζοντας έτσι το ενδιαφέρον του αναγνώστη και προσελκύνοντας το ενδιαφέρον, ώστε να διαβάσει το κείμενο.

B2.β. Στο τέλος της πρώτης παραγράφου του κειμένου 1 παρατηρείται παρεμβολή ευθέος λόγου. Ο συντάκτης με αυτόν τον τρόπο επιθυμεί να σπάσει τη μονοτονία της αφήγησης και να κεντρίσει το ενδιαφέρον του αναγνώστη, προσδίδοντας παράλληλα στο κείμενο αμεσότητα, ζωντάνια και παραστατικότητα. Παράλληλα, το κείμενο κερδίζει σε πειστικότητα, καθώς μεταφέρονται αυτούσια τα λόγια ενός φοιτητή για τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζεται η ιστορία από τη νέα γενιά. Τέλος, υπάρχει και αξιοπιστία με τη χρήση του ευθέος λόγου, αφού τα λόγια του φοιτητή μεταφέρονται αυτούσια, χωρίς να υπάρχει ενδεχόμενο παραποίησης των λόγων του ή παρεμβολής ξένου σχολίου.

B3. Πρόθεση της Κικής δημουλά στο δοθέν απόσπασμα είναι να ευαισθητοποιήσει τον αναγνώστη αναφορικά με τον ρόλο της επετείου στη διατήρηση της μνήμης. Για να επιτύχει τον σκοπό της χρησιμοποιεί διάφορες γλωσσικές επιλογές. Αρχικά, κάνει ευρεία χρήση προσωποποιήσεων («η επέτειος ... τιμά τους ήρωες, συντονίζει τον ηρωισμό με τον βηματισμό της σημαίας») καταφέροντας να αποδώσει τη δυναμική και οργανωτική λειτουργία που έχουν οι επετείαι στη διατήρηση της πατριωτικής μνήμης. Επίσης, γίνεται χρήση μεταφοράς στο απόσπασμα «είναι ένα δωρεά μεταφορικό μέσο με το οποίο μεταφέρεται το πολυπληθές παρελθόν εδώ στο παρόν». Με αυτή τη γλωσσική επιλογή διαφαίνεται η άμεση σύνδεση παρελθόντος και παρόντος μέσα από τον εορτασμό των επετείων. Τέλος, διακρίνεται έντονη η χρήση του α' ρηματικού προσώπου («για να επανέλθω, για να δώσω») με το οποίο προσίδεται στο κείμενο προσωπικός, βιωματικός χαρακτήρας, για τον τρόπο με τον οποίο η ίδια η Κική Δημουλά ερμηνεύει και αποκωδικοποιεί την αξία των επετείων.

ΘΕΜΑ Γ1

Το ταγάρι ,κατά την γνώμη μου ,αποτελεί το σύμβολο που αντιπροσωπεύει το κοινό οικογενειακό παρελθόν. Αποτελεί την σύνδεση τριών γενεών μεταξύ της μητέρας της αφηγήτριας, της γιαγιάς και της προγιαγιάς της. Η αυτοδιηγητική αφηγήτρια σε α' ενικό πρόσωπο μας αφηγείται την ιστορία του ταγαριού που βρήκε ψάχνοντας σε μια κασέλα ως προσωπικό βίωμα και εμπειρία. Για την μητέρα της ήταν σύμβολο των φοιτητικών της χρόνων και των ιδανικών της εποχής “στα φοιτητικά της...επίσης”. Μας μεταφέρει σε ελεύθερο πλάγιο λόγο την επιθυμία της μητέρας της να το πάει στην γιαγιά της για να μας αποκαλύψει την πλάνη της αφηγήτριας ότι ίσως ήθελε να το ξεφορτωθεί. Ο σκοπός ήταν προφανώς να ξυπνήσει και μνήμες της γιαγιάς. Η αφηγήτρια περιγράφει τη ζωή και τον χαρακτήρα της γιαγιάς που είναι συνυφασμένα με τη ζωή στο χωριό σκιαγραφώντας έναν χαρακτήρα παραδοσιακής γιαγιάς. Η θέα του ταγαριού προκαλεί συγκίνηση και νοσταλγία, όπως σχολιάζει η αφηγήτρια. Παραθέτει σε ευθύ λόγο τα λόγια της γιαγιάς “Πράγματα για μια ζωή” επιβεβαιώνοντας την συγκίνηση. Έτσι δίνεται το έναυσμα για μια αναδρομική αφήγηση που μας αποκαλύπτει την μορφή του, τον τρόπο κατασκευής του στο σπίτι , στον αργαλειό τη νύχτα με την δικής μαμά. Εικόνες μιας άλλης εποχής. Το ταγάρι είναι ο συνδεδετικός κρίκος των γυναικών της οικογένειας στο πέρασμα του χρόνου. Αν ήμουν στη θέση της αφηγήτριας θα κρατούσα το ταγάρι με αγάπη και συγκίνηση ως κειμήλιο οικογενειακό με την ελπίδα να φτάσει στα χέρια της δικής μου κόρης συνεχίζοντας αυτό το ταξίδι της παρδοσιακής ιστορίας.

ΘΕΜΑ Δ

Κειμενικό είδος: Άρθρο στην ιστοσελίδα του σχολείου

Ρηματικά πρόσωπα: γ' πρόσωπο, α' ενικό και α' πληθυντικό.

Τίτλος: Αξίζει να μαθαίνουμε την Ιστορία;

Πρόλογος: Πολλοί μαθητές, κυρίως της Γ' Λυκείου, δεν αγαπούν το μάθημα της Ιστορίας και θεωρούν ότι προσθέτει περισσότερες απαιτήσεις στο ήδη επιβαρυνμένο σχολικό τους πρόγραμμα. Προσωπικά, μου αρέσει να μαθαίνω για την ιστορία του τόπου μου αλλά και για γεγονότα της παγκόσμιας ιστορίας, ωστόσο θεωρώ ότι ο τρόπος διδασκαλίας του μαθήματος δεν είναι ενδιαφέρων και ελκυστικός για τους περισσότερους μαθητές. Αντιλαμβάνομαι, όμως, ότι αξίζει να τη διδασκόμαστε για πολλούς λόγους και θεωρώ απαραίτητη τη βιωματική επαφή με το ιστορικό μας παρελθόν, για την καλύτερη κατανόησή του.

Κύριο μέρος:

Α' Ζητούμενο: αξία της ιστορικής γνώσης

Η γνώση της ιστορίας συμβάλλει:

- στη γνώση και αποφυγή λαθών του παρελθόντος και παράλληλα στον εντοπισμό των αιτιών πολλών σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων, επομένως η γνώση της ιστορίας συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση του παρόντος
- στη γνώση του εαυτού μας και του πολιτισμού μας και κατ' επέκταση στην ενίσχυση της εθνικής μας συνείδησης, στην ανάπτυξη της φιλοπατρίας και στην τόνωση της εθνικής αυτογνωσίας
- στην καλλιέργεια πνεύματος γόνιμου διεθνισμού και στη συνεργασία μεταξύ των κρατών, αφού επιτρέπει στους πολίτες να εντοπίζουν όχι μόνο τα στοιχεία που χωρίζουν αλλά κι εκείνα που ενώνουν τους λαούς
- στη συνειδητοποίηση της αξίας της ειρήνης και στην απαξίωση του πολέμου
- στη μετάδοση αξιών και ιδανικών, αλλά και ερεθισμάτων για δράση και δημιουργία
- στη διεύρυνση των πνευματικών οριζόντων, στην απομάκρυνση από στερεοτυπικές αντιλήψεις και προκαταλήψεις, καθώς και στην αντίσταση σε κάθε προσπάθεια παραπληροφόρησης και προπαγάνδας

Β' Ζητούμενο: βιωματικοί τρόποι για να καλλιεργηθεί από τους νέους το ενδιαφέρον για το ιστορικό παρελθόν

- Το σχολείο οφείλει να προωθήσει την ουσιαστική διδασκαλία του μαθήματος της Ιστορίας. Το μάθημα μπορεί να γίνει πιο ενδιαφέρον και ελκυστικό για τους μαθητές με τη χρήση από τον καθηγητή σύγχρονων πολυμέσων (διαδραστικού πίνακα, οπτικοακουστικού υλικού). Ακόμη, με συχνές επισκέψεις σε ιστορικά μνημεία, αρχαιολογικούς τόπους και μουσεία. Οι εορταστικές εκδηλώσεις να αποκτήσουν ουσιαστικό περιεχόμενο και να κατανοήσουν οι μαθητές τη σημασία διεξαγωγής τους.

- Η οικογένεια με τη σειρά της οφείλει να δίνει υγιή παραδείγματα στη νέα γενιά. Οι ίδιοι οι γονείς πρέπει να είναι γνώστες της ιστορίας και να συζητούν με τα νεαρά μέλη την αξία της μετάδοσης των διδαγμάτων της ιστορίας. Να επισκέπτονται όλοι μαζί μνημεία και ιστορικούς τόπους. Να μεταβιβάζουν στα νεαρά μέλη τις αξίες της παράδοσής μας.
- Από την πλευρά τους, οι πνευματικοί άνθρωποι έχουν καθήκον να διαφωτίσουν και να αφυπνίσουν την κοινή γνώμη και κυρίως τους νέους, με ενεργή παρουσία τους στα ΜΜΕ και σε προγράμματα ιστορικού περιεχομένου σε ζώνες τηλεθέασης που μπορούν να παρακολουθήσουν οι μαθητές.
- Παράλληλα, η πολιτεία να στηρίζει ενεργά το έργο των φορέων που συνδέονται με την ιστορία και να δημιουργήσει κέντρα μελέτης για την προώθηση της ιστορικής γνώσης στους νέους.

Επίλογος: Συμπερασματικά, η γνώση της ιστορίας κρατά ζωντανή την ιστορική μας μνήμη και τη σύνδεσή μας με τους προγόνους μας, στους οποίους εν μέρει οφείλουμε την ιστορική μας συνέχεια. Αξίζει, λοιπόν, όλοι οι φορείς αγωγής, και κυρίως το σχολείο, να συμβάλλουν, ώστε να καταστήσουν την εκμάθησή της πιο ενδιαφέρουσα και όχι ένα ακόμη «ανιαρό» μάθημα στο σχολικό πρόγραμμα.

Επιμέλεια απαντήσεων: Πελώνης Λουκάς, Καραγιάννη Αγγελική, Κραββαρίτη Σοφία, Δασκάλου Άννα

Νέο Φροντιστήριο